

Evert Vedung är professor emeritus i statsvetenskap vid Uppsala universitet, med dubbel placering vid Institutet för kostads- och urbanforskning i Gävle och Statsvetenskapliga institutionen i Uppsala. Han har också tjänstgjort vid Mälardalens högskola och Helsingfors universitet och är adjungerad professor vid Köpenhamns Universitet.

UTVÄRDERING I POLITIK OCH FÖRVALTNING

Utvärdering – idén att systematiskt kartlägga och bedöma offentliga interventioners och organisationers resultat och processer – tilldrar sig ett ständigt, stegrad intresse. På alla nivåer i den offentliga sektorn skall det utvärderas. Det gäller naturligtvis kommuner och statliga förvaltningar. Utvärdering omhuldas särskilt starkt i Europeiska unionen och bedrivs med stor energi i OECD och globala organ som Världsbanken och Förenta Nationerna.

Evert Vedungs bok *Utvärdering i politik och förvaltning* är en kvalitetsriktad lärobok som blivit en klassiker. I denna tredje upplaga är samliga kapitel omarbetade och uppdaterade. Dessutom har ett nytt kapitel om interventionsteorier tillkommit.

Boken lämpar sig för kurser i statsvetenskap, pedagogik, sociologi, socialt arbete, folkhälsovetenskap, och angripsämne ämnen vid universitet och högskolor. Den är också relevant för kurser riktade mot den offentliga förvaltningen.

Tredje upplagan

Utvärdering i politik och förvaltning anses för grundboken i utvärdering som alla studerande, der bliver undervist i evaluering i Danmark bliver introduceret til.

Urmotiveringen för utnämning av Evert Vedung till förste hedersmedlem i Dansk Evaluerings Selskab 2007.

Art.nr: 3624

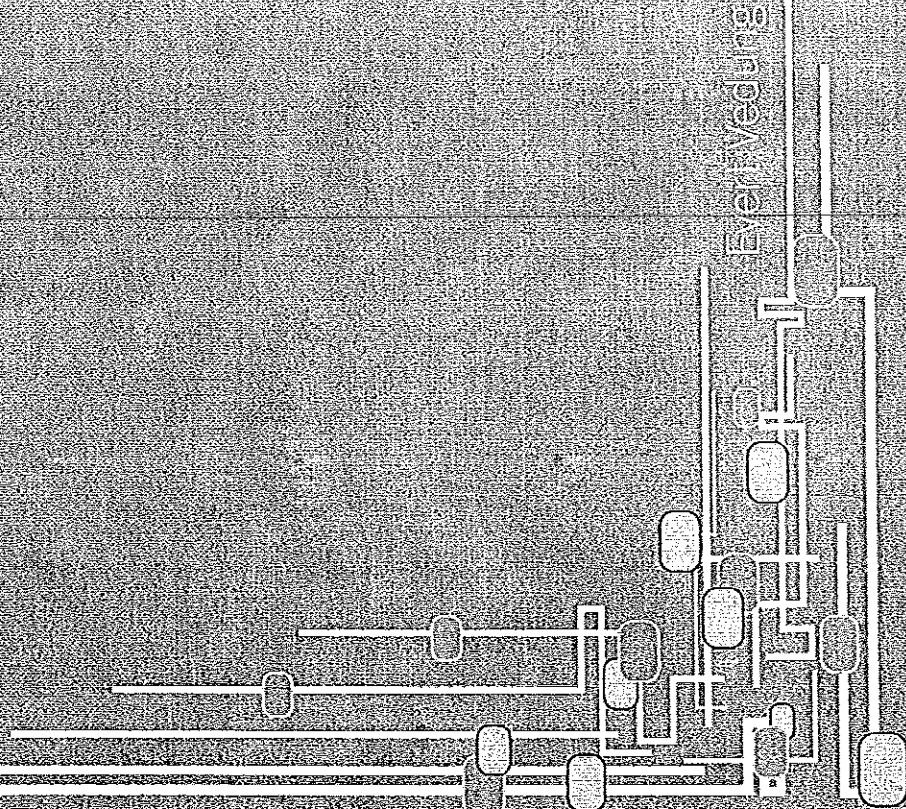

3:e uppl.

Studentlitteratur

UTVÄRDERING I POLITIK OCH FÖRVALTNING

Evert Vedung

Den utvärderingstäta politiken

Styrning och utvärdering i svensk
storstadspolitik

264 sidor • 2009
Art.nr 33400-01 • ISBN 9789144055237
Läs mer på www.studentlitteratur.se/33400

För mer information kontakta:
Petra Jönsson
Förlagsassistent
petra.jonsson@studentlitteratur.se
046-31 21 49

HERTTING, NILS – VEDUNG, EVERT

Den utvärderingstäta politiken

Styrning och utvärdering i svensk
storstadspolitik

Utvärdering är en megatrend i vår tid. Praktiskt taget allt som görs i offentliga sektorn skall utvärderas. De föreställningar och förslag som florerar och övervägs i politiken är allt oftare produkter av utvärdering. Att lära mer om hur utvärderingsrön produceras är därför angeläget.

I denna bok lanseras och utvecklas en enkel idé: utvärderandet styrs av styrningsdoktrinen i den utvärderade insatsen. Men detta är också en bok om den svenska storstadpolitiken. Vad betyder storstadpolitikens parallella målstruktur, de lokala utvecklingsavtalen mellan stat och kommun och talet om tvärsektorieell samverkan och underifrånperspektiv? Vilka idéer om styrning baseras storstadpolitiken på? Och vad kännetecknar utvärderingen av storstadpolitiken?

OM FÖRFATTARNA

Nils Hertting och Evert Vedung är båda verksamma vid Institutet för bostads- och urbanforskning och Statsvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet.

Innehållsförteckning ►

Studentlitteratur AB, Box 141, 221-00 Lund • Tel 046-31 20 00 • www.studentlitteratur.se

Ja tack, jag beställer boken:

.....ex. av Den utvärderingstäta politiken,
ART.NR 33400-01, Å 235 KR, exkl. moms

Leveransadress	Fakturaadress (om annan än leveransadress)
Namn	Namn
Organisation/Företag	Organisation/Företag
Avd./Inst.	Avd./Inst.
Postadress	Postadress
Postnr./Ort	Postnr./Ort
Min e-postadress (v.v. texta)	Org.nr/VAT.nr

Moms (6 %) och frakt tillkommer. Kupongen gäller endast hos Studentlitteratur t.o.m. 2010-06-30. Ingen returrätt. Privatpersoner har rätt att ångra köp inom 14 dagar. För EU-länder utanför Sverige, ange VAT.nr vid beställning. Namn- och adressuppgifter behandlas med hjälp av modern informationsteknik och lagras för marknadsföringsändamål hos Studentlitteratur AB. Se vidare under cookies/personuppgifter på www.studentlitteratur.se.

39109081 Id 284.377 ug 311

Frånkteras ej.
Studentlitteratur
betalar portot.

Studentlitteratur

Svarspost
Kundnr 200011003
SE-228 11 Lund
Sverige

Den utvärderingstäta politiken

Styrning och utvärdering i svensk storstadspolitik

Innehållsförteckning

Förord 9

KAPITEL 1 Utvärdering och styrning i utvärderingstät politik 13

- Åtaganden 14
- Den utvärderingstäta politiken 14
- Fenomenet utvärdering 17
- Styrningsdoktrin och utvärdering 19
- Nya idéer om politisk styrning 22
- Den utvärderingstäta storstadpolitiken 24
- Syften och uppläggning 26

KAPITEL 2 Tre styrningsdoktriner 29

- New Public Management 30
- Tre styrningsdoktriner och utvärdering 31
- Vår huvudidé igen 32
- Mål- och resultatstyrning 33
- Nätverksstyrning 41
- Brukarstyrning 50
- Tre styrningsdoktriner – en sammanfattning 56

KAPITEL 3 Utvärdering och tre styrningsdoktriner 59

- Vår fråga igen 59
- Att beskriva utvärdering 61
- Utvärderingens organisering 63
- Utvärderingens övergripande syften 65
- Utvärderingskriterium 67
- Utvärdering utifrån doktrinen om mål- och resultatstyrning 71
- Utvärdering utifrån doktrinen om nätverksstyrning 72
- Utvärdering utifrån doktrinen om brukarstyrning 78
- Utvärdering och styrningsdoktriner: stöd och korrigering 80

KAPITEL 4 Storstadssatsningen som politisk styrning 85

- Tveeggad och mångsyftande målkatalog 87
- Områdesorienteringen 90
- Det sektorsövergripande 93
- Det temporära och projektifierade 95
- Avtalsbaseringen 96
- Gemensamt målsättande i praktiken: fallet Göteborg 101
- Storstadssatsningen och de tre styrdoktrinerna 108
- Storstadssatsningen som mål- och resultatstyrning 108
- Storstadssatsningen som nätverksstyrning 114
- Storstadssatsningen som brukarstyrning 122
- Storstadssatsningen som vehikel 125

KAPITEL 5 Storstadssatsningens utvärderingskomplex 131

- Utvärderingssystemet 132
- Tillbakaföringssystemet 140
- Sju aspekter på utvärderingskomplexet i Göteborg 148
- Utvärderingskomplexet: en summering 158

KAPITEL 6 Storstadspolitikens utvärderingspraktik 163

- En inledande beskrivning 165
- Utvärderingarnas övergripande syften 170
- Organisering: en rollbeskrivning 173
- Organisering: en processbeskrivning 177
- Utvärderingsdesign 187
- Slutsatser 192

KAPITEL 7 Utvärdering och styrning i utvärderingstät politik: sammanfattning och slutsatser 195

- Fem åtaganden och hur de fullgjorts 195
- Utvärdering utifrån tre idealtypiska styrningsdoktriner 197
- Storstadssatsningens styrningsdoktrin: vehikelidén 198
- Utvärderingen av Storstadssatsningen 203
- Tecken på samband? 207
- Vehikelidén, nätverksstyrningen och relevansutvärderingen 210

Epilog: Storstadssatsningen efter 2006 213

- Regeringen Perssons signaler om inordning i det ordinarie 214
- Regeringskiftet den 5 oktober 2006 214
- Omläggning till urban utvecklingspolitik 216
- Omläggning till integrationspolitik 219

Bilaga 1. Extern utvärdering och självutvärdering m.m. i Göteborg 223

- Den externa utvärderingen 224
- Självutvärderingar 229
- Övrigt material med anknytning till Storstadssatsningen i Göteborg 231

Referenser 233

- Allmänna referenser 233
- Regeringens propositioner och skrivelser till riksdagen 243
- Regeringen, lokala utvecklingsavtal m.m. 244
- Storstadsdelegationens skrifter 245
- Utvärderingar av Storstadssatsningen 246
- Oktoberrapporter 258
- Intervjuer, samtal, e-post, brev m.m. 258

Person- och sakregister 259

Magnus Dahlberg är fl. barnid. i statsvetenskap och har arbetat som forskningsassistent vid Uppsala universitet och Centrum för utvärdering av socialt arbete vid Socialstyrelsen.

Evert Vedung är professor i statsvetenskap vid Uppsala universitet. Han har bl.a. annat tidigare skrivit *Utvärdering i politik och förvaltning (1998)* samt *Public Policy and Program Evaluation (1997)*.

Demokrati och brukarutvärdering

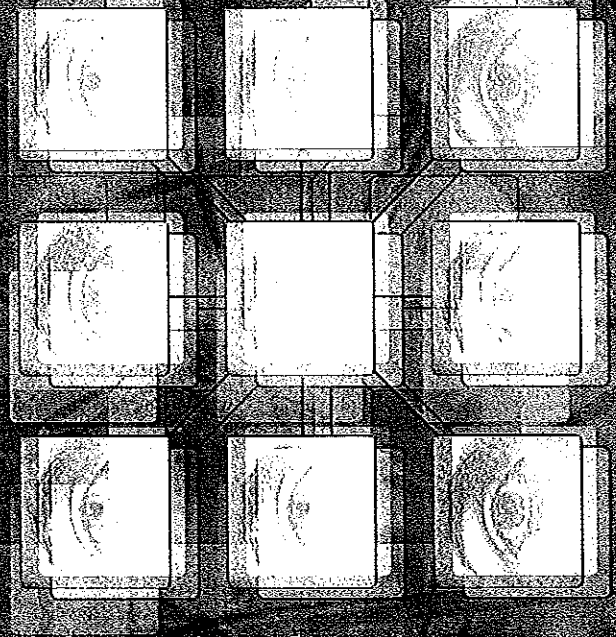
Brukaren har under senare år blivit en centralfigur i den offentliga förvaltningen. Allt oftare ställs krav på att de boende, socialhjälpstagare, patienter, elever och andra brukare skall höras och ges möjlighet att delta i det politiska beslutsfattandet. Men vilken roll kan brukaren egentligen ha i en representativ demokrati? Hur skall brukarinflytande vägas mot andra former för inflytande, exempelvis medborgarinflytande och expertkunskap?

Andra halvan av boken behandlar en vanlig form för brukardeltagande: brukardeltagande i utvärdering. Exempel hämtas främst från socialtjänst och socialt arbete, men de allmänna resonemangen är tillämpbara på brukarutvärdering även inom andra förvaltningsområden.

Boken vänder sig till studenter i socialt arbete, socialmedicin, hälso- och sjukvård, barnomsorg, äldreomsorg, statsvetenskap och sociologi. Den vänder sig också till socialchefer, socialsekreterare, biståndshandläggare, omsorgspersonal och andra praktiker som utför eller kommer i kontakt med brukarutvärdering.

Demokrati och brukarutvärdering

Magnus Dahlberg & Evert Vedung

Magnus Dahlberg & Evert Vedung | Demokrati och brukarutvärdering

Studentlitteratur

Art.nr 7383

ISBN 91-44-01519-4

9 789144 015194

Innehåll

Förord 5

1 Brukarorientering i den representativa demokratin 7

Medborgare och brukare i den representativa demokratin 7

Kritik av representativ demokrati 10

Deltagardemokrati 12

Deliberativ demokrati 13

Den representativa demokratis förhållande till deltagardemokrati och deliberativ demokrati 15

Brukarorientering i förhållande till representativ demokrati 15

Undersökningens syfte och skriftens uppläggning 17

2 Vem är brukare? 20

Brukare – fyra betydelse 21

Potentiella brukare räknas som brukare 25

Brukarrollen kan råka i konflikt med andra roller 26

Anhörigrollen 27

Väljarrollen 27

Skattebetalarrollen 27

Kundrollen 28

Politikerrollen 29

Personalrollen 30

Chefsrollen 30

Det goda medborgarskapet 31

Kollektiv eller individuell brukarorientering 32

Brukarorientering, brukarmedverkan och brukarinflytande 34

3 Utvärderingens plats i offentliga sektorn 36

4 Argument för brukarorientering 43
Brukarorienteringens sex argument 43
Medborgarfostrande argumentet 47
Expressivistiska argumentet 49
Legitimitetsargumentet 50
Effektivitetsargumentet 52
Maktutjämningsargumentet 56
Serviceanpassningsargumentet 61
Primära och sekundära argument för brukarutvärdering 65
Fyra primärargument för brukarhånsyn vid utvärdering 66
Brukarnytta eller statsnytta? 69

5 Brukarutvärdering i socialt arbete 73
Slutstationens beståndsdelar 74
Serviceprocess, serviceinnehåll och genomslutlighet 75

6 BIKVA-modellen, dubbelkretsutläring och deliberativ demokrati 81

7 Sammanfattning 94

Referenser 99

Litteratur om brukarutvärdering – en annoterad bibliografi 105

Person- och sakregister 127

130 sidor

Art.nr 7383

ISBN 91-44-01519-4

För ytterligare information kontakta Projektgrupp Samhällsvetenskap, direkttel. 046-31 22 61. Vill du få kontinuerlig information om våra nya böcker? Prenumerera då kostnadsfritt på information om vår nyutgivning via e-post. Se vår hemsida: www.studentlitteratur.se

Boken kan beställas i bokhandeln eller från förlaget. Vid beställning direkt från förlaget tillkommer frakt- och expeditiönsavgift.

Studentlitteratur, Box 141, 221 00 LUND. Telefon 046-31 20 00 Fax 046-30 53 38

Ordertelefon 046-31 21 00 Beställning via e-post: order@studentlitteratur.se

Studentlitteratur på Internet: www.studentlitteratur.se

RAPPORTER 5/2006

Evert Vedung

Konsten att utvärdera nätverk

© Författare och Stakes

Layout: Christine Strid

ISBN 951-33-1689-0 (nid.)

ISSN 1236-0740 (nid.)

ISBN 951-33-1690-4 (PDF)

ISSN 1795-8210 (PDF)

Konsten att utvärdera nätverk finns som pdf-fil på Evert Vedungs hemsida under adressen

<http://www.ibf.uu.se/PERSON/evert/projekt/ra5-sisus1.pdf>

Forsknings- och utvecklingscentralen
för social- och hälsovården

Helsingfors 2006

Innehåll

Förord

Förteckning över figurer och tabblår.....	8
“ETT TRENDIGT ORD”.....	9
Flyttfågelflockens självorganisering.....	9
Stora samhällsteorin om (social) nätverksstyrning.....	10
SYFTE	12
ETT NÄTVERK – ETT PARTNERSKAP – ÄR EN ORGANISATION	13
IDEALTYP 1: NÄTVERK MED PERFEKT SJÄLVSTYRE	15
Nätverk med perfekt självstyre: exemplet samverkan kring ett bostadsproblem.....	16
Kollektiva nätverks inre organisatoriska struktur.....	20
IDEALTYP 2: NÄTVERK MED EXTERN PÅDRIVARE	23
Nätverk med externa pådrivare i 1998 års svenska storstadspolitik	23
Projekt i utsatta stadsbygder	26
Aktörer som kan ingå i lokala nätverk i storstadspolitiken.....	27
ANALYSSCHEMA FÖR OBJEKT: RESULTAT (UTFLÖDE), PROCESS, STRUKTUR, INFLÖDE.....	29
Objekt: om nätverkets resultat beror på process, struktur och inflöde.....	31
Objekt: processer, struktur, resultat och inflöde tagna var för sig	32
Objekt: implementering och effekter.....	32
VARFÖR SAMVERKAN I NÄTVERK?	35
NÄTUTVÄRDERINGENS VÄRDERINGSKRITERIER.....	36
Synergi – mervärde	37
Innovativitet, originalitet	37
Hushållning med knappa resurser: ekonomi (economy).....	38
Hushållning med knappa resurser: produktivitet (productivity).....	38
Hushållning med knappa resurser: utfalleffektivitet (efficiency).....	40
Legitimitet	40
Kreativitet.....	41
Fruktbar internprocess	42
Socialt kapital	43
Participativ demokrati	46
Deliberativ (dialogisk) demokrati	48
Hållbarhet (sustainability)	51
Måluppfyllelse: problematiskt värderingskriterium	51
Relevans för underliggande problem, på flera nivåer	53
Symbolik.....	54
Responsivitet: Slutmottagarorienterade (adressatorienterade) värdekriterier	54
Responsivitet: Intressentperspektiv	55
Responsivitet: Professionella kvalitetsnormer	56
Tidpunkt för värderingskriterier.....	56
SUMMERING	57
Referenser	59

Social Policy
Policy Studies
Political Science

PUBLIC POLICY AND PROGRAM EVALUATION

Evert Vedung

Evaluation is a controversial and little-understood strategy of public governance, control, and decision making. As early as classical antiquity, scholars were summoned to court to counsel kings. Public policy and program evaluation is a recent addition to the great chain of attempts to use the brainpower of scholars and scientists to further the interests of the state. Evaluation scholars are asked to provide retrospective assessments of the implementation, output, and outcome of government measures in order to effect deeper understanding and well-grounded decisions on the part of those in charge of government operations. Evaluation is the process of distinguishing the worthwhile from the useless; evaluation implies looking backward in order to be able to steer forward better.

Written from a political science perspective, *Public Policy and Program Evaluation* provides an overview of the possibilities and limits of public sector evaluation. Evert Vedung examines evaluation as a mechanism for monitoring, systematizing, and grading government activities and their results so that public officials, in their future-oriented work, will be able to act as responsibly, creatively, and efficiently as possible. Topics discussed include: "Evaluation, Rationality, and Theories of Public Management"; "Models of Evaluation"; "Internal or External Evaluation"; "Impact Assessment as Tryout and Social Experimentation"; "Process Evaluation and Implementation Theory"; "The Eight-Problems Approach to Evaluation"; and "Uses and Users of Evaluation."

All evaluation rests upon the idea that perceptions, opinions, intentions, judgments—in short, everything concerned with the world of human consciousness—play such interesting roles

(Continued on back flap)

(Continued from front flap)

in political and administrative action that their functions are worth investigating. Through experience, humans may learn from past actions. The interventions of the modern state are so extensive, their execution so complicated, and their potential consequences so far-reaching that science and social research are needed to monitor operations and establish impacts. As an excellent introduction to the field of policy evaluation, *Public Policy and Program Evaluation* will be a valuable resource for students of public administration, public policy, political science, education, and sociology.

About the Author

Evert Vedung is professor of political science in Uppsala University's Institute for Housing Research (Gävle) and Department of Government (Uppsala), Sweden, and associate professor of public administration in the Department of Public Administration, Abo Academy University, Finland. He has also held a special position on evaluation research in the Swedish Research Council for the Humanities and the Social Sciences.

Library of Congress: 96-52816
Printed in the U.S.A.
Jacket design by Karen Wiecek

PUBLIC POLICY AND PROGRAM EVALUATION VEDUNG

Transaction

PUBLIC POLICY AND PROGRAM EVALUATION

Evert Vedung

To order Evert Vedung's *Public Policy and Program Evaluation*

IF YOU LIVE IN EUROPE, MIDDLE EAST, OR AFRICA

Evert Oskar Vedung

ISBN: 0-7658-0687-8

\$29.95

Pages: 336

Publication Date: 2000

£ 23.50

Binding: Paper

1) Send an e-mail to: orders@edspubs.co.uk

or

2) write a letter to

Transaction Publishers U.K., c/o EDS, 3 Henrietta Street, Covent Garden, London WC2E 8LU
United Kingdom

or

3) make a telephone call to +44(0) 20 7 240 0856

or

4) send a fax to +44(0) 20 7 379 0609

You may also visit Transaction's website at <http://www.transactionpub.com>

Evert Vedung, a Swedish political scientist at Uppsala University, has crafted a book that is a singular contribution to the evaluation literature. He raises so many fundamental issues about the relation of evaluation to the modern nation state and the governance of complex public sectors that he has single-handedly elevated the discourse. — **Evaluation and Program Planning: An International Journal**

NOW IN PAPERBACK. See <http://www.amazon.com/exec/obidos/ASIN/07658>
Also consult Evert Vedung's homepage: <http://www.ibf.uu.se/PERSON/evert-v.htm>

Contents

List of Figures	ix
Preface to the English Edition	xiii
Preface to the First Swedish Edition	xvii
1. Evaluation: A Semantic Magnet	1
2. Evaluation Between Intervention and Feedback	15
3. Evaluation, Rationality, and Theories of Public Management	25
4. Models of Evaluation	35
5. The Eight Problems Approach to Evaluation	93
6. Evaluation Purposes	101
7. Internal or External Evaluation	115
8. Characterizing the Public Intervention	121
9. Monitoring	137
10. Pre-Evaluation	157
11. Impact Assessment as Tryout and Social Experimentation	165
12. Generic, Reflexive, Statistical, and Shadow Controls	195
13. Process Evaluation and Implementation Theory	209
14. Merit Criteria and Performance Standards	247
15. Uses and Utility of Evaluation	265
Glossary of Key Concepts in Evaluation	291
References	313
Index	327